

Dzieje wsi Złatna

Autor: Weronika Iwanek

{smoothgallery album=123}Wieś została założona prawdopodobnie przez osadników wołoskich pod koniec XVI wieku. Dawniej nosiła nazwę Sołki, uważano bowiem, że rzeka Soła ma tam swój początek. Pierwsza wzmianka o wsi została zanotowana w 1690 roku i znajduje się w księdze sądowej Państwa Żywieckiego. Znajdujemy tam fragment mówiący, że „Wawrzyniec Kostka z Sołek uskarżał się na synów Simona Gardasza, że mu wzięli owce”. Dzisiejsza nazwa wywodzi się od nazwy potoku Bystra, który wcześniej zwał się Złotna. Wiązało się to podobno ze śladami aluwialnego złota, które w nim odkryto.

{vm}T505.mp3|L{/vm}

Janina Zoń Skąd się wzięła nazwa wsi Złatna? No i tak moja p|anicko k|ciałabym Wom p|owiedziej, skąd się wziena ta nasa Złatno, ta nasa nazwa tej nasej wioski Złatno. To ja Wom to powiym, skond się wziena. Złatniańsko wiosecke łotacajo góry, po któryk chłodzowoł sławny zbójnik bury. A ze swoje skarby do skrzynecków chłowoł, to se na Lipowskiej piwnice zbudowoł. A płotem na dole chote postawili, taki piykne śklonki ze szkła wytopili. Zaż na chwałę Bogu kościół płostawili, złoto i szkło drogi w nim płozostawili. Kiedy zbójnik zginoł, skojcyło się wszyśko. Kłościółek ze złotem runoł w kościelisko. Tak ta piykna nazwa u nas płozostała i tak sie wiosecka Złatnom nazywała. Lata łuciekajo, casy się zmieniajo, ale nase stare dzieje w młodyk sercak pozostajo.

Okoliczne lasy zawsze były bogatym źródłem drewna opałowego. Andrzej Wielopolski dostrzegł ten fakt i w 1819 roku postanowił założyć hutę szkła w górnej części wsi. Zakład działał do 1875 roku. Zamknęli go nowi właściciele – Habsburgowie . Powodem była nierentowność i duża konkurencja huty w Węgierskiej Górcie. Do dziś pozostało tylko osiedle Złatna – Huta położone najdalej w górę doliny i resztki podmurówki po budynku huty. Przed II wojną światową w Złatnej nie było szkoły. Istniały jedynie szkółki zimowe –funkcjonujące od grudnia do marca. Lekcje odbywały się w prywatnych domach. Budowę szkoły z prawdziwego zdarzenia rozpoczęto dopiero w 1938 roku. Niestety, przedsięwzięcie przerwała wojna. Niemcy dokończyli budowę budynku szkolnego w 1942 roku, ale przeznaczili go tylko dla dzieci niemieckich. Polskie dzieci nadal uczyły się w prywatnych domach. Podkreślić jednak należy, że edukacja ta obejmowała tylko i wyłącznie podstawy. Przez resztę wolnego czasu dzieci miały zbierać zioła i grzyby dla Niemców. Najstarsze projekty organizacyjne i plany pracy szkoły pochodzą z roku szkolnego 1944/1945. Do szkoły uczęszczało wtedy 182 uczniów. Po zakończeniu wojny w budynku ponemieckiej szkoły zaczęła funkcjonować szkoła polska.

Zabytki:

- Leśniczówka II połowy XIX wieku,
- Pozostałości huty szkła w Złatnej – Hucie,
- Kamienny krzyż z 1833 r. (Złatna – Huta),
- Kaplica Matki Boskiej Częstochowskiej z 1938 roku.

Fotografie: Weronika Iwanek